

Laukaan kunnan Rakennemalli

Kyläprofilointi
Tarkastettu 8.12.2015

- Laukaan kunnan maankäytön rakennemallityössä huomioidaan myös kylien kehittyminen
- Työhön liittyvä kyläprofilointi laaditaan tammi-maaliskuussa 2015.
- Kyläprofilointi perustuu:
 - Tehtyihin kyläsuunnitelmiin
 - Paikkatietotarkasteluihin
 - Haastatteluihin
 - Kyläillan tuloksiin
- Kylien osalta selvitetään mm. niiden nykytilanne (vahvuudet ja heikkoudet) tulevaisuuden näkymät sekä kehittämistarpeet.
- Tarkastelussa on huomioitu kylät, joilla on toimiva kyläyhdistys

- Laukaassa taajama-aste on noussut tasaisesti koko ajan
- Kylät ovat kuitenkin säilyttäneet paikkansa vetovoimaisina asuinpaikkoina, sillä lukumäärällisesti tarkasteltuna kylien väestö on ollut pienessä kasvussa (tarkastelu vuodesta 1990 alkaen). Kasvu on kuitenkin ollut paikallista.
- Ks. Liite 1 YKR-alue tarkastelu (lisätietoja YKR-aineistosta sivulla 19)

Laukaa	Väestö 1990	Väestö 1995	Väestö 2000	Väestö 2005	Väestö 2010	Väestö 2013
Taajama						
YHT	10 431	11 074	11 336	11 919	12 823	13 156
%	66,3	67,7	68,5	69,3	70,7	70,8
Kylä						
YHT	2 159	2 165	2 186	2 249	2 278	2 380
%	13,7	13,2	13,2	13,1	12,6	12,8
Pienkylä						
YHT	488	483	484	480	479	522
%	3,1	3,0	2,9	2,8	2,6	2,8
Haja-as.						
YHT	2 652	2 630	2 542	2 545	2 562	2 530
%	16,9	16,1	15,4	14,8	14,1	13,6

- Uusille asukkaille tehdyssä tutkimuksessa haja-asutusalueelle muuttajilla asuinympäristö (67 %) oli muista alueista poiketen kaikkein yleisin muuttopäätökseen vaikuttanut tekijä. Muita alueita useammin sijoittumiseen olivat vaikuttaneet myös sopivan tontin löytyminen (40 %) sekä suku ja ystävyysseut (47 %). Haja-asutusalueella vastaajien joukossa olikin eniten paluumuuttajia sekä omakotitalon rakentajia.

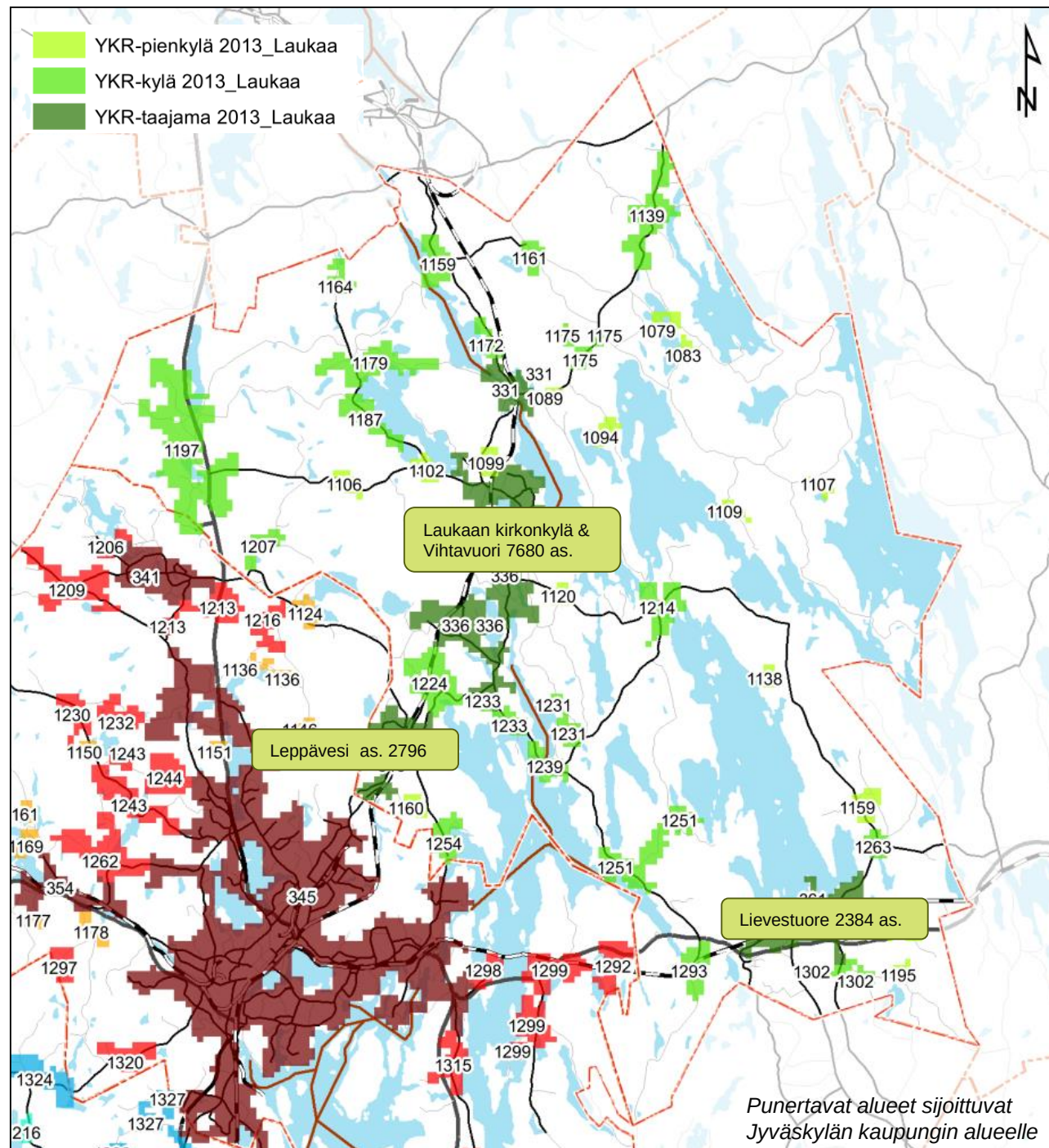
Laukaan väestö YKR-aluejaon mukaan

YKR-aineiston mukaisten
taajamien* väestömäärät:

- Laukaan kirkonkylä & Vihtavuori 7680 as.
- Leppävesi 2796 as.
- Lievestuore 2384 as.

** YKR-taajamalla tarkoitetaan vähintään 200 asukkaan taajaan rakennettua aluetta.*

Kartalla on YKR-alueiden koodit (taustalla) ja laatikoissa on ilmoitettu väestömäärä YKR-aluejaon mukaan. YKR-aluejaon avulla saadaan valtakunnallisesti vertailukelpoista tietoa. Kylien asukaslukuja voidaan tarkastella myös muilla aluejaoilla.

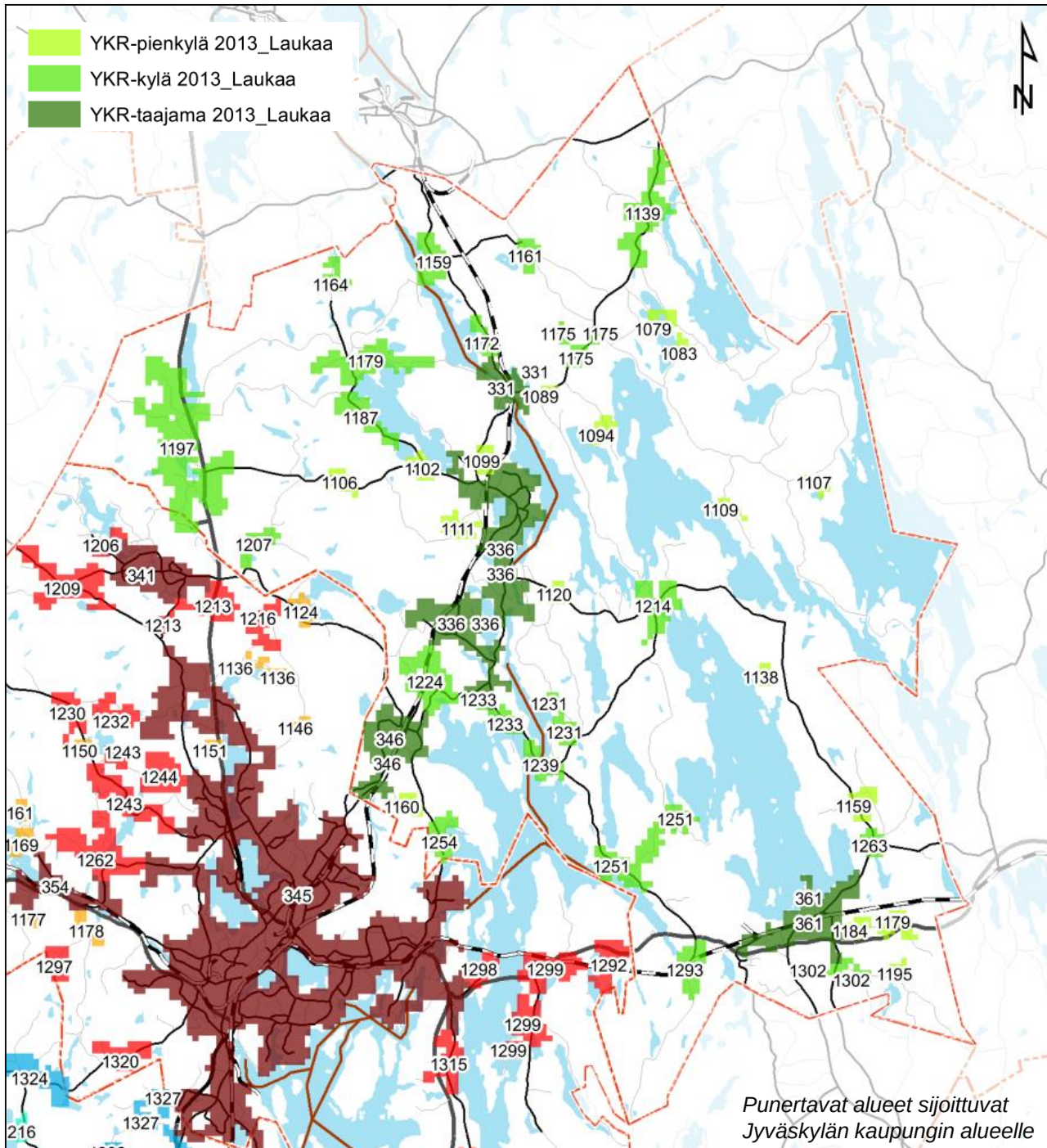

Laukaan kylien väestö (kunnan osa- aluejakoon perustuen)

410105 Maaseutualueet	5210
410105011 Kuhaniemi	468
410105012 Kärkkää	376
410105013 Vehniä	946
410105014 Valkola	448
410105015 Kuusa	643
410105016 Haapala	302
410105017 Äijälä	393
410105018 Lankamaa	251
410105019 Tarvaala	286
410105020 Simuna	193
410105021 Vuontee	271
410105022 Savio	276
410105023 Metsolahti	159
410105024 Hoho	198
410999999 Tuntematon	87

* YKR-taajamalla tarkoitetaan vähintään 200 asukkaan taajaan rakennettua aluetta.

Kartalla on YKR-alueiden koodit (taustalla) ja laatikoissa on ilmoitettu väestömäärä YKR-aluejaon mukaan. YKR-aluejaon avulla saadaan valtakunnallisesti vertailukelpoista tietoa. Kylien asukaslukuja voidaan tarkastella myös muilla aluejaoilla. Lisätietoa Ks. Liite 1. YKR-alueetarkastelut.

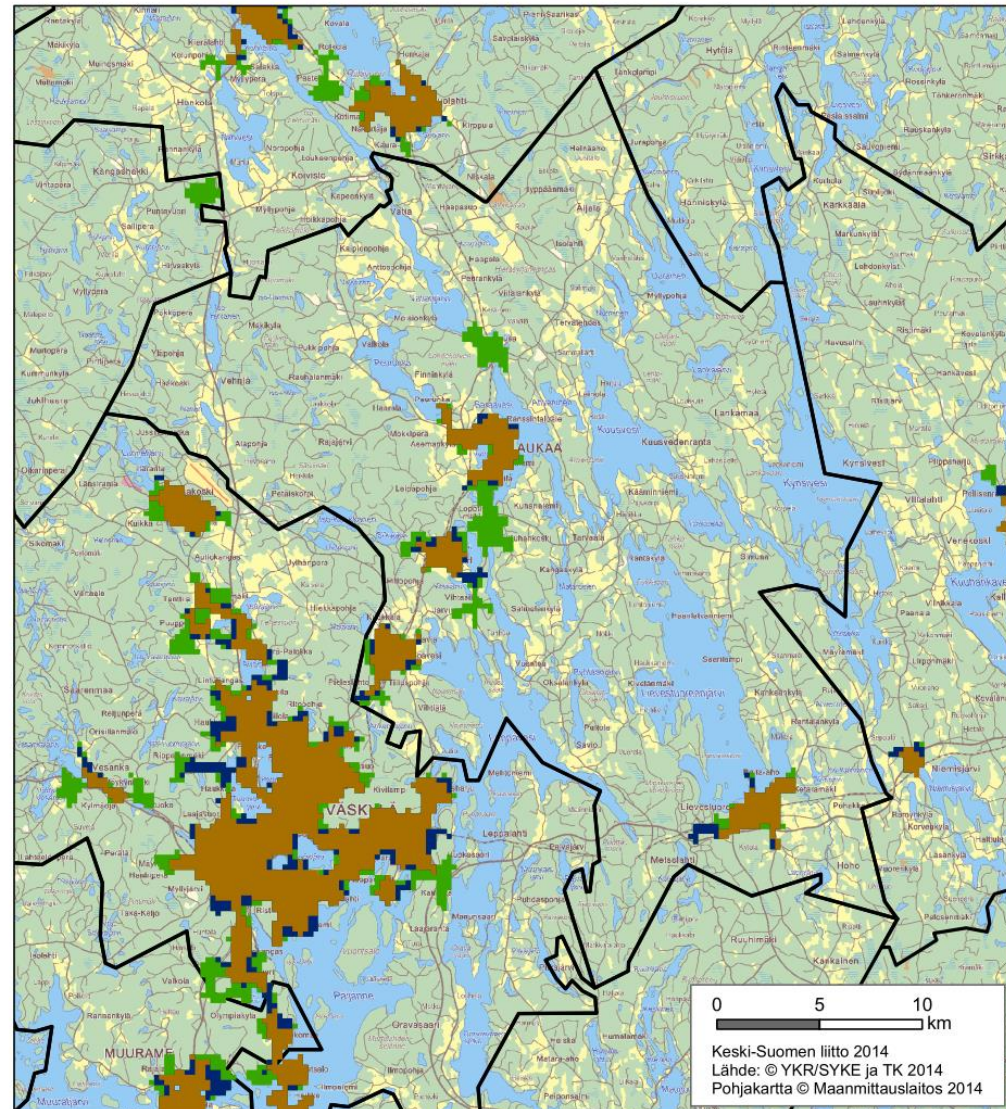

Kyläprofilointi

Taajamanauha kasvaa Jyväskylään kiinni

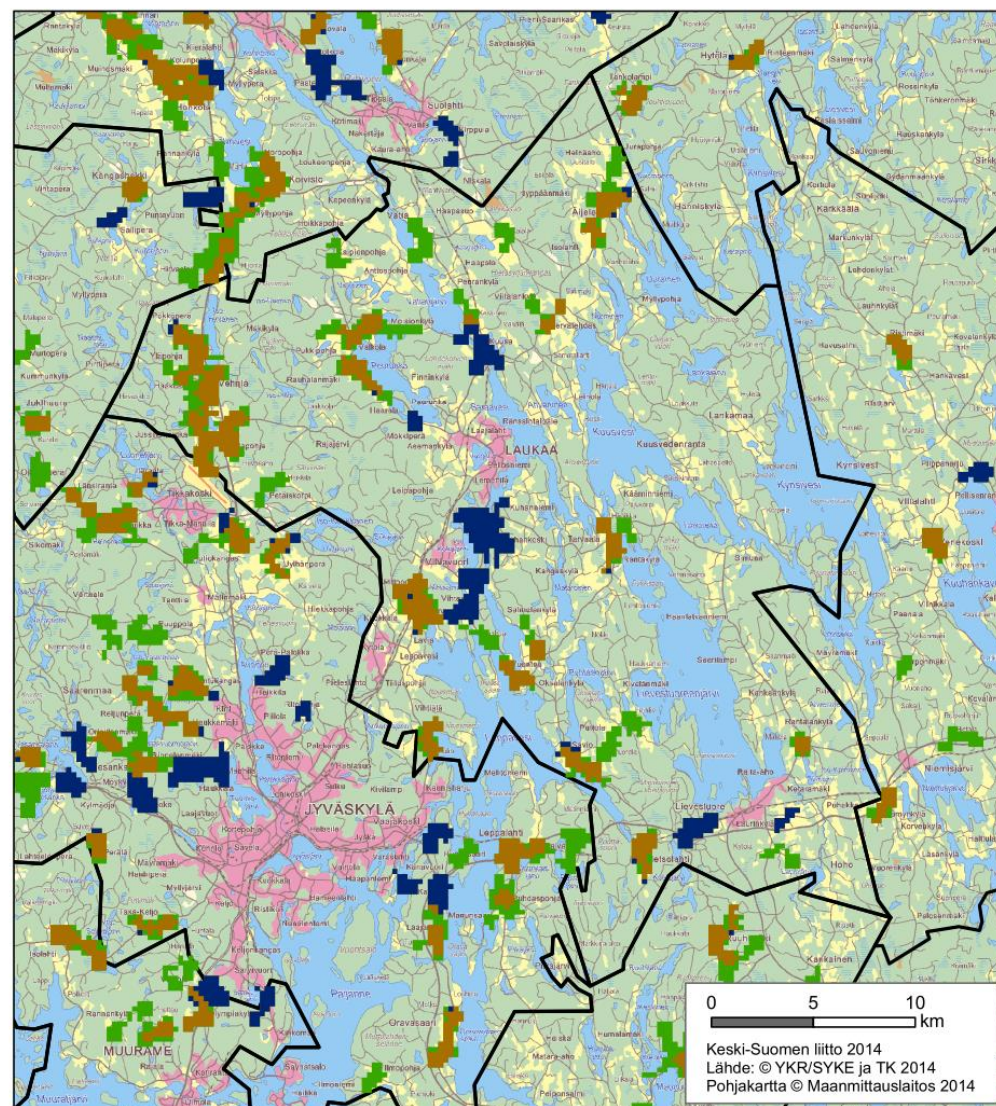
- Laukaan väestöstä asuu tällä hetkellä 72 % YKR-taajamissa ja taajamapinta-ala on lisääntynyt voimakkaasti. Taajama-alueen piiriin kuroutuu uusia, aiemmin erillisiä kyliä
- YKR-taajama-asutus on levittäytynyt mt 637 suuntaisesti. Laukaan kirkonkylän ja Vihtavuoren YKR-taajama-alueet lähentyvät toisiaan
- Lievestuore laajenee Vt 9 suuntaisesti
- Tulevaisuudessa syntyy yhtenäinen taajamanauha Muuramesta Laukaan kirkonkylään, jopa sen pohjoispuolelle (joukkoliikennevyöhyke)

Kyläprofilointi

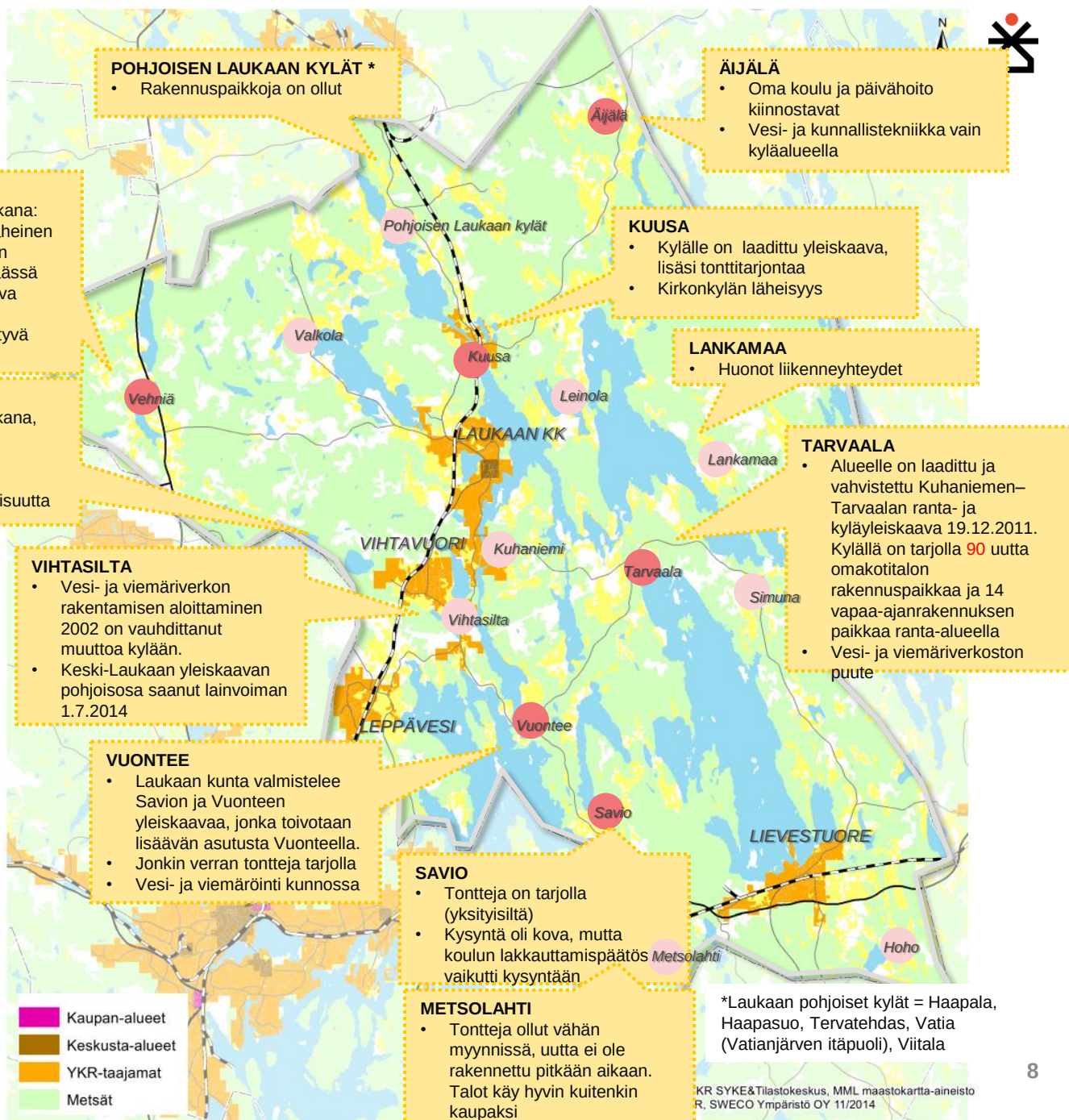
Kylät kehittyvät pääväylien varrella

- Monet Laukaan taajama-alueiden läheisistä kylistä ovat sulautuneet osaksi taajamarakennetta.
- Kyläalueet ovat kasvaneet pääyhteyksien varrella (Kuusa, Äijälä, Vuontee, Savio, Tarvaala) ja uutta kylärakennetta on syntynyt Laukaan pohjoisosiin
- Laukaan ominaispiirre – vahvojen kylien verkko on edelleen vahvistunut

Asuminen

- Kyläkoulun olemassaolo vaikuttaa merkittävästi siihen, miten kylät saavat houkuteltua uusia asukkaita. Kyläkoulun lakkauttaminen voi vaikuttaa merkittävästi kylän vetovoimaan
- Erityisesti Laukaan pohjoisille ja lounaassa sijaitseville kyläalueille on tullut uusia asukkaita
- Laukaan kunnan alueella on voimassa 4 kyläkaavaa, joissa on osoitettu alueita asuinrakentamiseen. Kunnalla ei ole maanomistusta kyläkaava-alueilla.

Kunnalliset palvelut

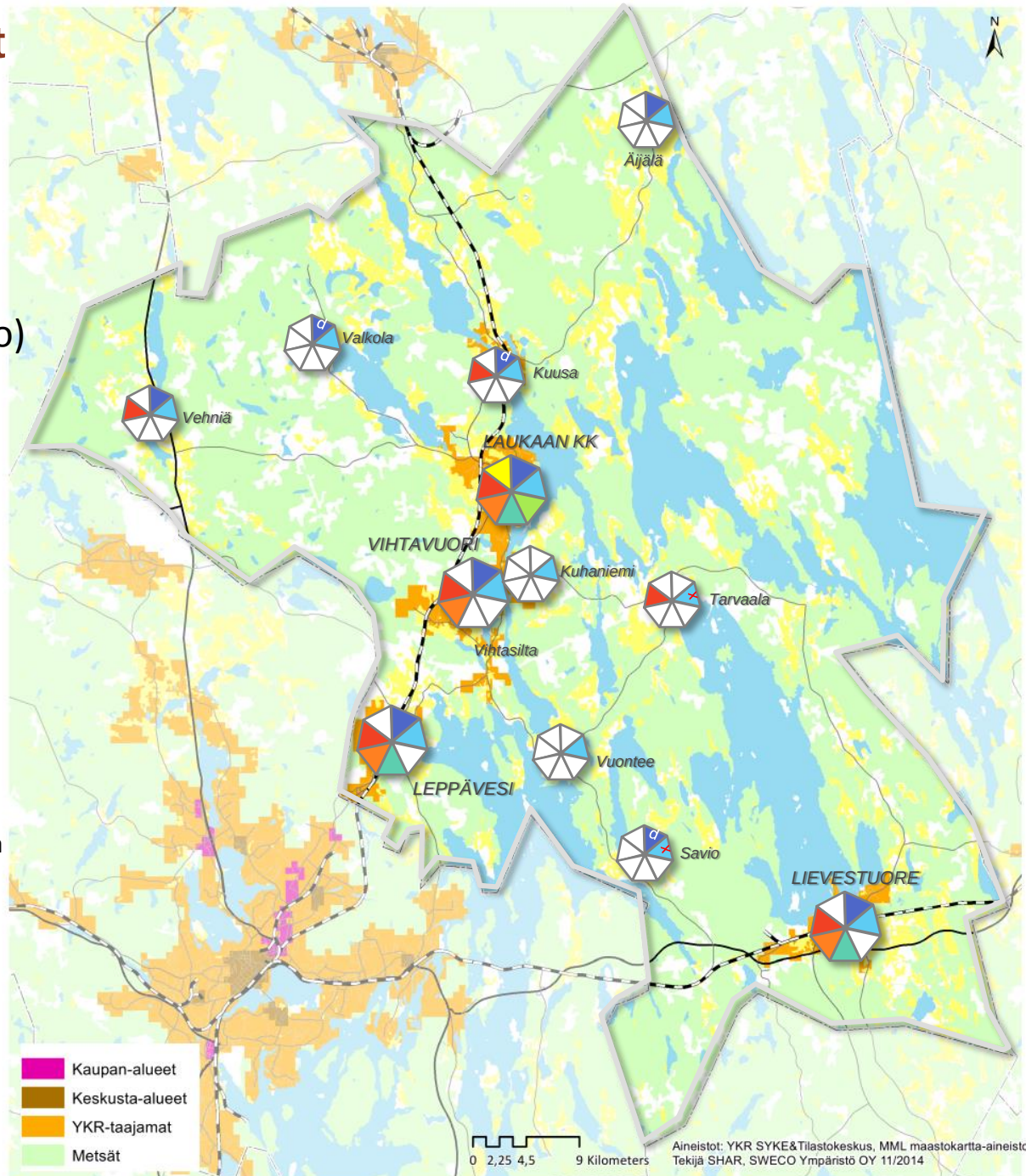

Kunnalliset palvelut

- ▲ Päivähoito
(p=perhepäivähoito)
- ▲ Peruskoulu
- ▲ Lukio
- ▲ Kirjasto
- ▲ Terveystieteiden palvelut
- ▲ Vanhushuolto
- ▲ Kunnanvirasto

Muita ei kunnallisia palveluja:

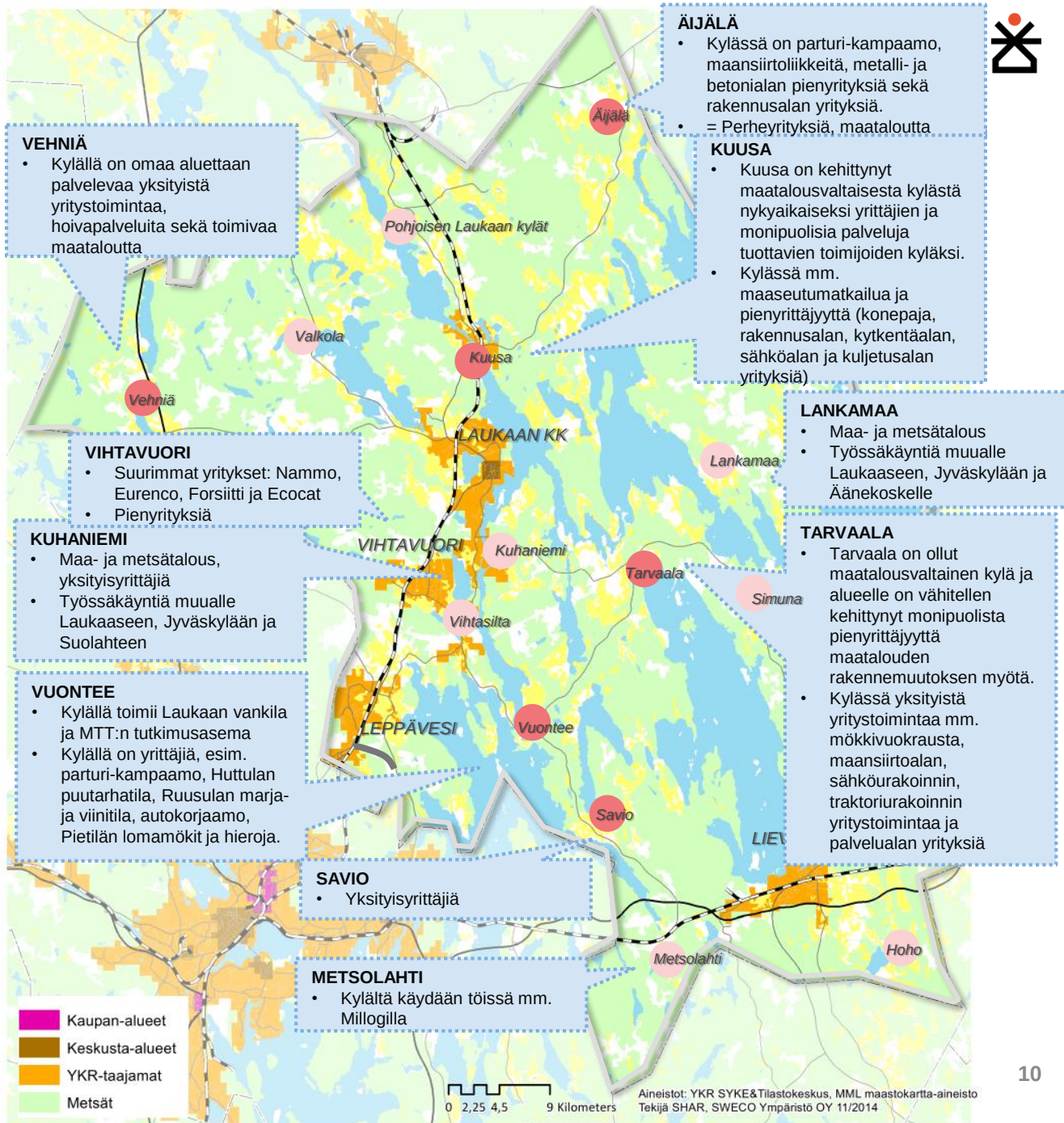
- Kuusa: kyläkauppa
- Kuhankoski: ammatillinen erityisoppilaitos
- Tarvaala: kyläkauppa ja saluuna
- Vihtavuori: kauppa, seurakuntatalo, huoltoasema, ravintola

x = palvelu poistumassa

Työpaikat

- Laukaan kylissä työllistävät maatalous, perhe- ja pienyritykset
- Laukaan kyliltä käydään paljon töissä Laukaan isoilla työpaikka-alueilla eli kirkonkylällä ja Vihtavuoressa.
- Paljon pendelöintiä suuntautuu Jyväskylään (josta hoituu mm. työvoima- ja poliisiasiat) sekä Äänekoskelle

Matkailun mahdollisuudet

Kehittyvät matkailukeskukset

Kehittyvät vesireitit

Kehittyvät virkistyskohteet

Metsoreitti

VEHNIÄ

- Hitonhaukan läheisyys

VIHTAVUORI

- Hyvät liikuntamahdollisuudet, urheilupuisto, frisbeegolf, ladut, uimaranta, kalastus

KUHANIEMI

- Kanavareitin kesäliikkujien pysäyttämisen: kauppa tai kioski

VUONTEE

- Keitele-Päijänne-kanavareitti kulkee kylän läpi (veneily, kalastus)
- Kylällä on oma venesatama.
- Kesäasukkaita muutama kymmenen

SAVIO

- Kesäasukkaita
- Hyppäävuoren ja Mustavuoren läheisyys

KUUSA

- Keiteleen kanava kulkee kylän läpi
- Koski- ja virkistyskalastus
- Kanavaristeilyt ja veneily
- Metsoreitti kulkee kylän läpi: vaellus / hiihto
- Saraakallion kiviakautiset kalliomaalaukset
- Maaseutumatkailuyritykset: Varjolan Tilan Matkailu Oy, Laukaan Tupaswilla ja Ylä-Saarikon lomamökki
- Tapahtumia: Kuusan Kanavateatteri, Tupaswillan Kesäkaikamarkkinat ja Perinnepäivät, Suomi meloo -tapahtuma, Koskimelonnan Suomen Cup -osakilpailu, Kattasora Sprint, Peurunkaralli ja Neste Ralli
- Kesälomatalouksia kymmenkunta

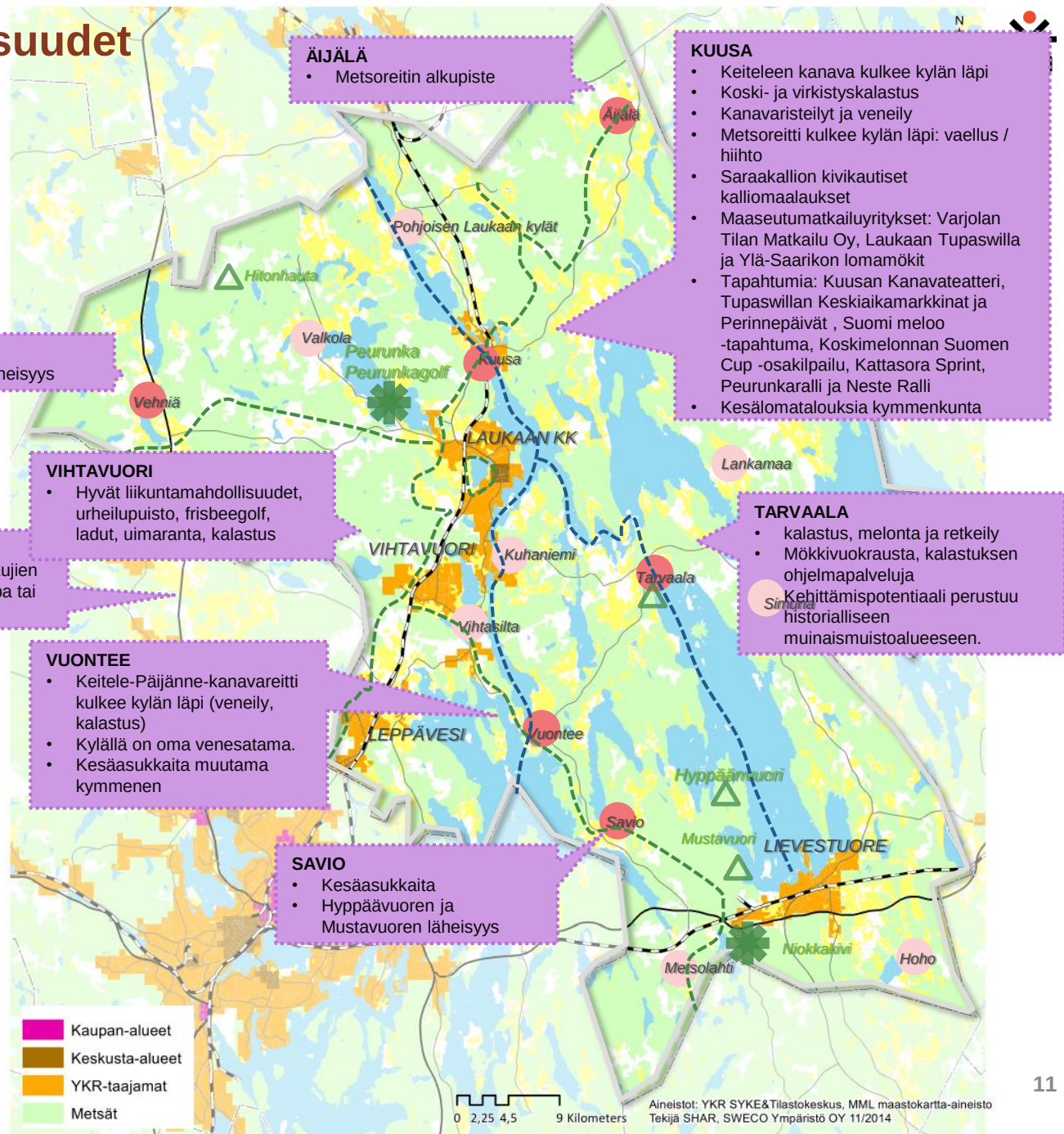
TARVAALA

- kalastus, melonta ja retkeily
- Mökkivuokrausta, kalastuksen ohjelmalveluja
- Kehittämispotentiaali perustuu historialliseen muinaismuistalueeseen.

Matkailun

kehittämismahdollisuuksia:

- Maakuntakaavan osoittamalla matkailun ja virkistyskehitteksen kohdealueella: Kuusa-Peurunka, Laukaan Mustavuori
- Vesimatkailun kehittämisen kohdealue: Kapeenkoski-Kuusaankoski (vesiliikenne & kalastusmatkailu)
- Reitistöt: Metsoreitti, muut reitit, vesireitit
- Maaseutumatkailussa on kehittämisen potentiaalia

Vahvuudet ja heikkoudet

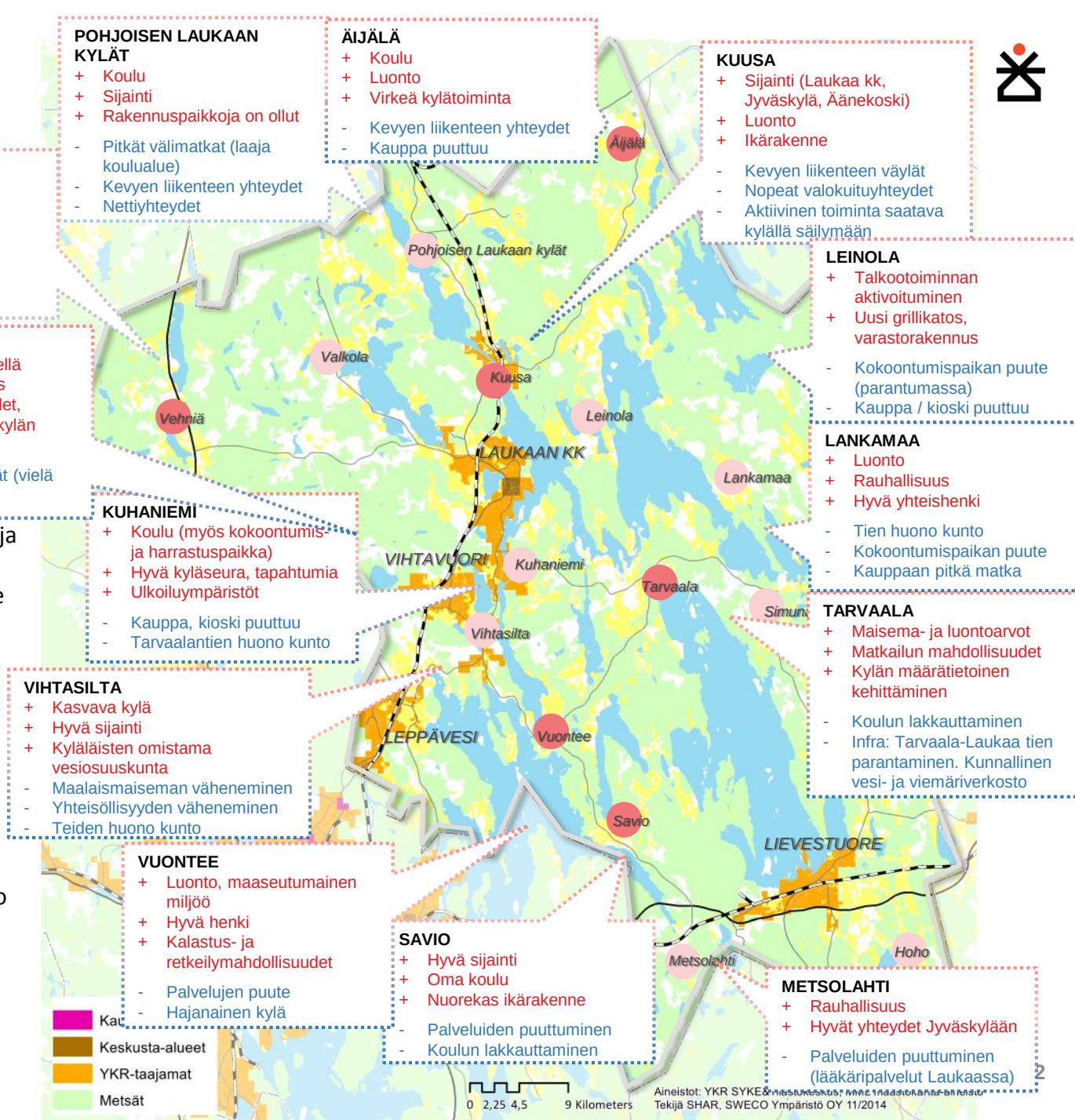

Vahvuudet

- Kyläkoulu pitää kylän elävänä ja tarjoaa usein myös kokoontumispaikan kyläläisille
- Harrastusmahdollisuudet
- Luonnonläheisyys
- Väljä asuminen
- Kyliin muuttanut myös nuorta väkeä
- Virkeä kylätoiminta

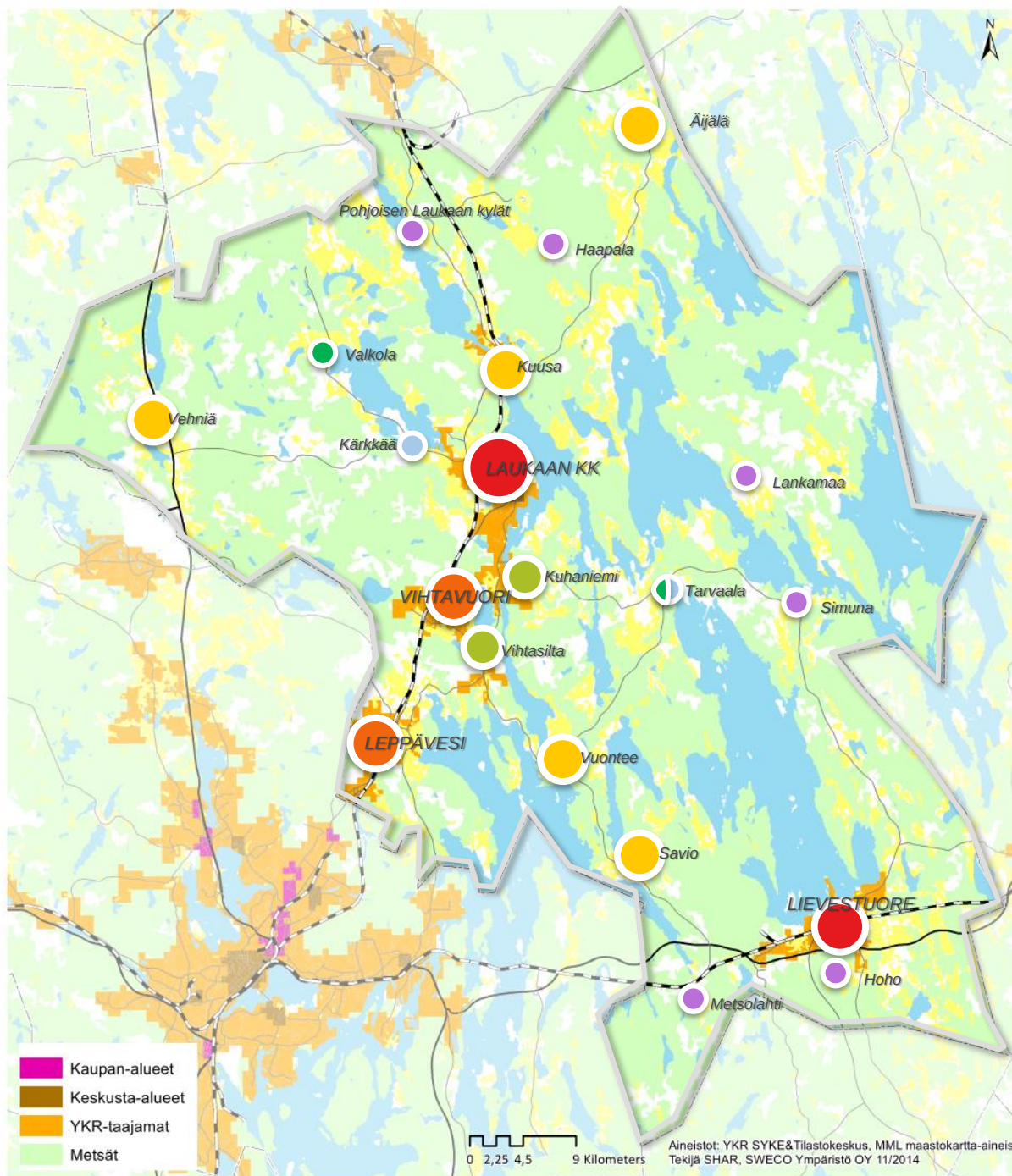
Heikkoudet

- Palveluiden puuttuminen
- Liikenteeseen liittyvät ongelmat: teiden huono kunto ja kevyen liikenteen väylien puuttuminen kyläkoulujen läheisyydestä
- Aktiivisen kylätoiminnan ylläpitäminen
- Kokoontumispaikkojen puute kylissä, joissa ei koulua

Kyläprofilointi yhteenvedo

- Kuntakeskus
- Alakeskus
- Taajamakylä
- Kasvavat kylät
- Lievealueen kylä
- Asumiskylä
- Matkailukylä
- Maatalouskylä

Kylä	Maakuntakaavassa merkintä	Aukkaita (kunnan osa- aluejako)	Kyläsuun- nitelma	Profiili: erikoistuminen
Laukaan kirkonkylä	Keskustatoimintojen alakeskus (ca), taajamatoimintojen alue (A)	7 600 (Vihta- vuoren kanssa)		KESKUS: julkiset ja kaupalliset palvelut, hallinto, matkailu, palvelualan yritykset, monipuolista asumista
Lievestuore	Keskustatoimintojen alakeskus (ca)	2 541		Alakeskus: kunnalliset ja kaupalliset palvelut, teollisuus, matkailu, monipuolista asumista
Vihtavuori	Taajamatoimintojen alue (A), Teollisuus- ja varastoalue, vaarallisia kemikaaleja (T/Kem)	7 600 (kirkonkylän kanssa)	2012	Taajamakylä: teollisuus- ja yritystoiminta, peruspalvelut, hyvät liikuntamahdollisuudet, monipuolista asumista
Leppävesi	Taajamatoimintojen alue (A), työpaikka-alue (TP)	3 271		Taajamakylä: pienteollisuus ja logistiikka, monipuolista asumista
Kuusa	Kyläalue, Matkailun ja virkistysten kehittämisen kohdealue (mv)	643	2013	Kasvava kylä: matkailu, kulttuuri, pienyritystoiminta, palveluja, asuminen
Vehniä	Työpaikka-alue (TP), melualue (eteläräjällä)	946	2013	Kasvava kylä: yritystoiminta, maatalous, palveluja, asuminen (kaavoitus, vesi- ja viemärinti)
Vuontee		271	2011	Kasvava kylä: palveluja (uusi ekokoulu), matkailua, asumista (vesi- ja viemärinti)
Savio		276	2005	Kasvava kylä: asumista (tonttitarjontaa)
Tarvaala		286	2011 (?)	Matkailu- ja maatalouskylä: matkailu, maatalous, asuminen (tonttitarjontaa on, ei vesi- ja viemärintiä)
Äijälä		393		Kasvava kylä maa- ja metsätaloutta, palveluja (koulu + päivähoito), asuminen (vesi- ja viemärinti)
Vihtasilta		(sis. Vihtavuoren asukaslukuun)	2011 (?)	Lievealueen kylä: asuminen (vesi- ja viemärinti)
Kuhaniemi		468	2013	Lievealueen kylä: asuminen (vesi- ja viemärinti), maa- ja metsätalous, koulu, matkailu (kanavareitti)
Metsolahti		159		Asumiskylä: vesiosuuskunta
Lankamaa		251		Asumiskylä: matkailu, vesireitti
Kärkkää		376		Matkailu- ja asumiskylä: matkailu
Valkola		448		Maatalouskylä: vesiosuuskunta
Haapala		302		Asumiskylä: vesiosuuskunta
Simuna		193		Asumiskylä: vesiosuuskunta
Hoho		198		Asumiskylä: asuminen, virkistys

Kyläprofilointi

- **Taajamakylä ovat nykyiset taajamat (ml. Kirkonkylä ja Lievestuore)**
 - Sijainti kehitysvyöhykkeellä, yhä suurempi osa väestönkasvusta ohjataan taajama-alueille
 - Nykyistä rakennetta tiivistetään ja eheytetään. Maanhankinta ja asemakaavoitus kohdistetaan olemassa oleviin taajamiin tukeutuen, jolloin voidaan hyödyntää olemassa olevia palveluja, joukkoliikennettä ja kunnallisteknisiä järjestelmiä ja nostaa niiden käyttöastetta.
 - Elinvoimaiset taajama-alueet hyödyttävät myös kyläalueita.
- **Kasvavat kylät**
 - Kylät kiinnostavat asuinpaikkana ja kylien väkimäärä Laukaassa on ollut kasvussa
 - Hajarakentamista ohjataan kyliin (estää yhdyskuntarakenteen hajautumista, palvelutarjonnan vaikeutumista sekä metsä- ja virkistysalueiden pirstoutumista)
 - Kehitetään suurimpia kyliä, joissa palveluja (kuten koulu) ja riittävä asukaspohja
 - Uutta asumista pyritään ohjaamaan kyläalueelle palvelujen kannalta edullisesti
 - Kasvavia kyliä ovat Vehniä, Kuusa, Vuontee, Savio ja Äijälä
- **Lievealueen kylät (naapurikylät)**
 - Sijainti lähellä olemassa olevia taajamia ja kehitysvyöhykettä
 - Kylärakenne sulautuu ajan mittaan osaksi taajamarakennetta
- **Asumiskylät**
 - Maaseutumaista asumista
 - Verkkaisemman kehityksen aluetta
 - Kannustetaan omaehtoiseen kehittämiseen

Kyläyhdistysten esittämät kehittämishankkeet rakennemallin toimenpideohjelmaan (2. Kyläilta 10.3.2015)

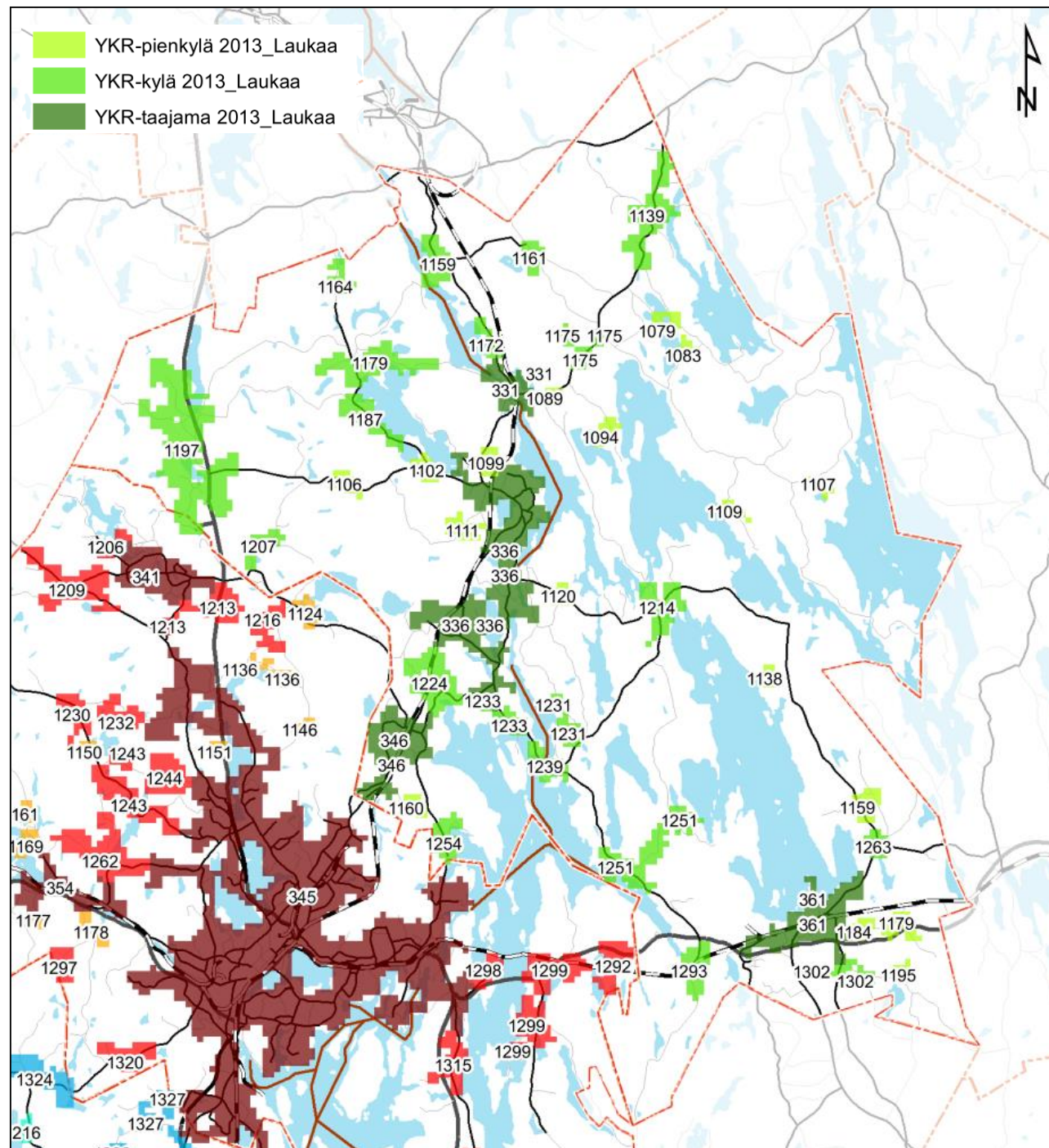
Ryhmä 2 Ryhmä 1	Toimenpide	Toimenpiteen tarkempi kuvaus	Toteuttamisen aikataulu	Vastuutahot
	Tieverkon parantaminen (maantieverkko + kevyen liikenteen väylät)	Lievestuore – Laukaa –välin kunnostus, kevyen liikenteen väylien rakentaminen kylien kohdilla	Heti > 5 vuotta eteenpäin	Laukaan kunta Valtio
	Lasten ja nuorten toimintamahdollisuuksien tukeminen kyläalueilla	Omaehtoisen toiminnan tukeminen Kokoontumispaikat Liikuntamahdollisuudet	Heti >	Laukaan kunta Kylät Yhteisöt
	Luontomatkailun kehittäminen ml. maaseutu- ja kalastusmatkailu	Luontomatkailukohdeselvitys koko kunnan alueelta. Kohteiden markkinointi ja verkostoituminen. Yhteistyö maaseutumajoitusyrittäjien kesken.	Heti >	Kylät Yrittäjät Kunta
	Kylien yhteismarkkinointi, nettisivut	Kerätään kaikkien kylien ja järjestöjen tarjonta yhteen paikkaan. Kirkastetaan kunkin kylän erityispiirteet. Lisätään kylien yhteistoimintaa	Heti >	Kyläyhdistykset Järjestöt EU-hankekoordi- naattori
	Ihmisten ja tiedon kulkemisen turvaaminen	- Valokuitu inhimilliseen hintaan - Kevyen liikenteen väylät - Erilaisten liikennemuotojen aikataulujen yhteensovittaminen - Tieverkoston kunnossapito - Vesireitistön hyödyntäminen ja kehittäminen - Nuorten harrastuksiin kuljetus	Heti >	Laukaan kunta Valtio
	Ekologisuus	- Bioenergia - Ekokoulu - Lähiiruoka - Julkisten tilojen hyödyntäminen aamusta iltaan	Heti >	Kunta EU-hankekoordi- naattori

- Lankamaan kyläseura, Eero Sysmäläinen
- Kyläseura Kuhaset ry, Ilkka Palonen
- Laukaan pohjoinen kyläseura, Jaana Alanko
- Kuusan Kipinä kyläseura ry, Mikko Kupari
- Leinolan kyläyhdistys ry, Heli Pennanen
- Vehniän kyläyhdistys ry, Pekka Harjunen
- Metsolahden kylätoimikunta, Ritva Kotilainen
- Savio-Puttola kylätoimikunta, Hanna Manninen
- Äijälän kyläseura, Tommi Koukka
- Vihtavuoren kyläyhdistys ry, Pentti Noronen
- Vuonteen seudun kyläyhdistys, Tauno Liimatainen

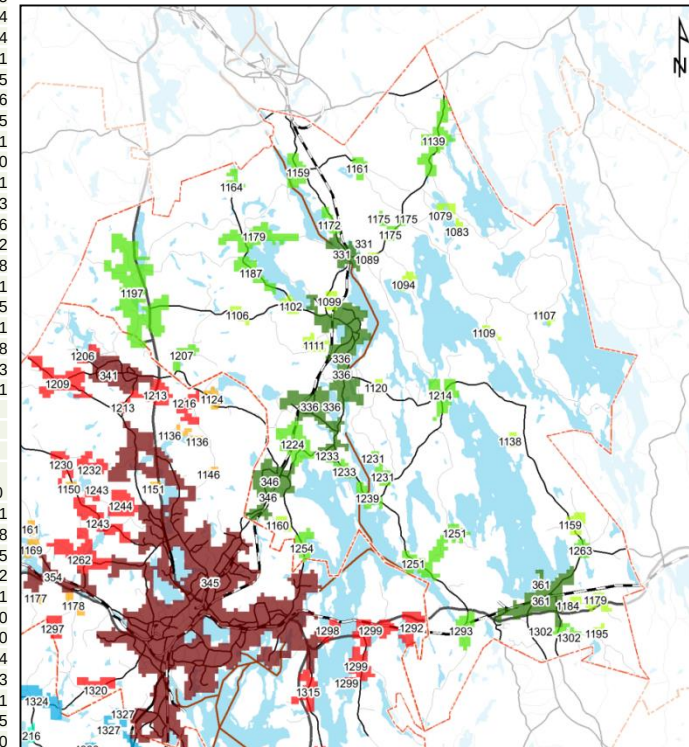
- Vihtasillan osalta huomioitu kyläesite

Liite 1. YKR-alueetarkastelu

YKR-alueiden koodit
(YKR-ID)
Taulukosta (seur. sivu)
näkyvät ko. alueen
väestökehitys

Liite 1. YKR-alue tarkastelu

YKR-pienkylä 2013_Laukaa
YKR-kylä 2013_Laukaa
YKR-taajama 2013_Laukaa

Taajama											
YKR_ID	VAESTO_90	VAESTO_95	VAESTO_00	VAESTO_05	VAESTO_10	VAESTO_13	TPAIKKA_90	TPAIKKA_95	TPAIKKA_00	TPAIKKA_05	TPAIKKA_10
331	138	155	189	232	267	296	20	18	46	39	41
336	5914	6401	6579	7045	7499	7680	2411	2063	2165	2272	2606
346	1958	1996	2139	2200	2675	2796	246	212	332	356	579
361	2421	2522	2429	2442	2382	2384	726	736	484	454	510
YHT	10431	11074	11336	11919	12823	13156	3403	3029	3027	3121	3736
%	66,3	67,7	68,5	69,3	70,7	70,8					
Kylä											
YKR_ID	VAESTO_90	VAESTO_95	VAESTO_00	VAESTO_05	VAESTO_10	VAESTO_13	TPAIKKA_90	TPAIKKA_95	TPAIKKA_00	TPAIKKA_05	TPAIKKA_10
1139	196	190	187	200	202	216	29	23	28	27	32
1159	31	35	45	54	70	86	1	1	7	23	15
1161	31	30	38	36	46	48	8	4	4	2	4
1164	33	26	40	39	39	41	2	1	1	1	4
1172	15	19	24	27	44	49	1	0	1	1	1
1175	67	81	68	53	47	47	14	8	14	6	5
1179	162	181	190	196	177	155	21	42	44	48	56
1187	114	114	108	114	118	105	16	25	29	48	65
1197	592	584	603	661	604	666	123	58	99	246	331
1207	24	31	43	42	49	66	3	2	2	0	0
1214	91	104	104	101	102	109	11	12	8	11	11
1224	236	223	224	225	237	231	83	82	40	38	23
1231	52	47	33	45	49	50	1	0	30	37	26
1233	18	24	20	29	49	50	0	0	1	5	2
1239	108	97	83	59	72	54	88	19	52	80	68
1251	109	124	120	103	113	135	16	15	13	10	11
1254	87	83	83	76	70	79	4	3	8	2	5
1263	42	41	37	44	46	40	17	20	19	5	11
1293	100	95	94	106	108	108	3	2	2	6	8
1302	51	36	42	39	36	45	5	4	5	2	3
YHT	2159	2165	2186	2249	2278	2380	446	321	407	598	681
%	13,7	13,2	13,2	13,1	12,6	12,8					
Pienkylä											
YKR_ID	VAESTO_90	VAESTO_95	VAESTO_00	VAESTO_05	VAESTO_10	VAESTO_13	TPAIKKA_90	TPAIKKA_95	TPAIKKA_00	TPAIKKA_05	TPAIKKA_10
1079	13	7	11	32	33	38	0	1	0	0	1
1083	36	33	35	24	26	28	5	6	4	2	8
1089	31	28	25	34	33	34	17	7	2	25	15
1094	33	25	25	22	31	35	6	6	3	2	2
1099	39	40	41	38	30	33	8	5	3	3	11
1102	45	40	35	28	36	33	18	20	29	13	10
1106	35	35	38	40	41	35	1	1	1	1	0
1107	15	21	18	16	10	20	6	6	6	3	4
1109	15	17	19	22	23	25	4	8	4	4	3
1111	28	41	38	35	34	35	1	2	3	2	1
1120	13	20	34	28	36	34	4	3	1	3	5
1138	22	19	16	15	11	21	4	4	3	0	0
1159	34	36	32	32	27	26	5	2	3	4	1
1160	28	25	30	26	28	39	4	2	1	2	12
1179	47	43	40	36	36	39	7	8	8	4	5
1184	30	26	22	21	20	24	1	0	1	0	0
1195	24	27	25	31	24	23	2	0	3	0	0
YHT	488	483	484	480	479	522	93	81	75	68	78
%	3,1	3,0	2,9	2,8	2,6	2,8					
Muu väestö (haja-as)											
YHT	2652	2630	2542	2545	2562	2530					
%	16,9	16,1	15,4	14,8	14,1	13,6					
VÄESTÖ YHT (Tilastokeskus)											
	15730	16352	16548	17193	18142	18588					

-
- YKR-pienkylä 2013_Laukaa
- YKR-kylä 2013_Laukaa
- YKR-taajama 2013_Laukaa

20